

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

**Centre de Recursos Educatius
per a Deficients Auditius
CREDA Baix Llobregat**

L'ESTIMULACIÓ GLOBAL DEL LLENGUATGE: BLOC 4 (abreviat)

OBJECTIU GENERAL DEL BLOC: Facilitar el desenvolupament lingüístic i comunicatiu, creant entorns i condicions comunicatives que el facilitin i donant ajuda en aquells aspectes que presenten més dificultats d'adquisició

ALUMNES A QUI VA ADREÇAT: Alumnes que mostren intencions comunicatives i disposen d'un codi oral si bé el seu desenvolupament lingüístic és retardat en referència als seus companys de la mateixa edat.

LA FINALITAT DE LA INTERVENCIÓ va dirigida a:

- **Augmentar les interaccions verbals directes i la comunicació amb aquests infants.**
- **Augmentar la seva participació en les converses i en les interaccions diverses de l'aula.**
- **Fomentar l'esforç i l'interès per fer-se entendre**
- **Crear la necessitat de comunicar vivències, desitjos, necessitats.**
- **Afavorir moments d'interacció i comunicació amb els companys**

ORIENTACIONS:

Els infants susceptibles del treball amb aquest bloc és probable que **no hagin gaudit de suficients models ni estímuls per expressar-se.**

✓ Per **millorar el seu llenguatge** des de l'escola cal:

- Que tinguin **interlocutors que facilitin la interacció**, que posin paraules o oracions a allò que coneixen i aprenen i que els permetin expressar allò que senten.
- Que **se'ls ofereixi situacions d'estimulació i de pràctica funcional** de l'expressió oral, tant en qualitat, com en quantitat.

- Que s'organitzi l'aula fent una **selecció dels moments més adequats per afavorir la comunicació i la interacció** verbal aquests infants.
- Que es **valorin positivament els avenços** que observem per tal que l'alumne s'adoni que els adults valorem el seu esforç en l'expressió.
- ✓ Basarem la nostra intervenció partint del **procés bidireccional nen/adult**, nen/nens i adoptant un **estil interactiu**. Cal tenir present els següents aspectes per la gestió de conversa:
 - Anticipar l'activitat que farem i descriure com ho farem.
 - Escoltar i mirar al nen atentament per veure quins són els seus interessos la qual cosa facilitarà la seva intervenció.
 - En alguns moments seguir la iniciativa del nen, amb la qual cosa podrem establir l'atenció compartida.
 - Regular la densitat d'un torn, tot reduint la longitud de les intervencions de l'adult en proporció a les del nen i eliminant les explicacions massa llargues doncs inhibeixen a l'alumne.
 - L'ajut ha de ser pertinent al context i al nivell de la competència lingüística del nen.
- ✓ Les **estratègies educatives d'interacció comunicativa** que més utilitzarem són: la sobreinterpretació, imitació idèntica, expansió i substitucions. Es tracta de sobreinterpretar els gests i moltes produccions lingüístiques que solen ser intel·ligibles i imitar les seves vocalitzacions i/o verbalitzacions, així com completar i expandir les seves expressions incorrectes o incompletes.
- ✓ El treball amb aquests alumnes es du a terme tant en **situació de grup-classe com en petit grup**, dins o fora de l'aula per part d'un segon professional. Les orientacions que descrivim i les estratègies que anem exemplificant són extensibles doncs a qualsevol tipus d'organització que planifiquem.
- ✓ La **família** és un dels entorns on l'infant té més oportunitats de fer interaccions comunicatives. Caldrà assessorar i donar pautes en relació a les estratègies d'intervenció naturalista en el llenguatge i implicar-la en els objectius que pretenem. Cal obtenir informació de la família sobre les experiències, motivacions i sentiments d'aquests alumnes, la qual ens pot ajudar a entendre i donar peu a les seves interaccions amb l'entorn.

EXEMPLIFICACIÓ DEL TREBALL D'ESTIMULACIÓ DEL LLENGUATGE: TRES SITUACIONS EDUCATIVES DE L'ETAPA INFANTIL

SITUACIÓ EDUCATIVA: RACONS (Racó de la Cuineta)

El joc simbòlic és un element indispensable en el desenvolupament intel·lectual i lingüístic del nen , ja que permet representar situacions quotidianes i molt viscudes (jugar a cuinetes, jugar comprar, fer el dinar etc.); permet una dimensió interactiva per ajudar al nen a aprendre les estratègies de gestió de conversa , pressa de torns etc. Cal vetllar per la implicacions dels nens durant el joc.

La implicació dels companys permet la participació en el joc de nens que poden tenir diferents nivells evolutius i dona peu a que l'alumne amb dificultats participi en el joc amb altres alumnes de bon nivell lingüístic i cognitiu potenciant la imitació de models de joc més elaborat i diversificat .

Les propostes de transformació que realitzen els companys mentre es desenvolupa el joc els ajudarà a comprendre el canvis en relació al espai i temps on es desenvolupa el joc , i per tant entendre seqüències de fets i situacions diverses viscudes o no pel nen

Aspectes organitzatius:

La planificació general i presentació del joc la fa l'adult, però la distribució dels diferents papers es realitzarà entre ells. Aquesta situació educativa implica un treball previ de coneixements del que es representarà per tal de garantir la comprensió de la situació i que els nens més tard la puguin representar en petit grup

Es necessari preparar material adient per tal de donar suport el joc dels nens (eines de cuina, nines , cotxes disfresses etc)

La presència i actuació de la mestra serà poc directiva , actuant com observador o bé quan el nen reclamà l'atenció.

Al finalitzar el joc l'adult comentarà o preguntarà els alumnes sobre el que acaba de jugar i les seves experiències , i opinions

OBJECTIUS DIDÀCTICS	ESTRATÈGIES
☐ Comprendre el significat general de la situació que es representarà	- Fer una presentació general del joc , realitzarà preguntes per tal d'assegurar-se la comprensió del joc. - Donar oportunitats perquè siguin els nens qui triïn el tema del joc , oferint alternatives en comptes de propostes tancades.
☐ Ampliar el vocabulari sobre el joc i altres aspectes complementaris.	- Recollir les expressions verbals espontànies de l'alumne , retornar-li el model correcte per imitar. - Verbalitzar les accions i/o objectes que emprà el nen per atribuir-li un significat - Emprar vocabulari relacionat en fórmules socials , o bé temes específics
☐ Participar en el joc de forma activa emprant diferents estructures lingüístiques	- Introduir el joc i adjudicar els diferents rols que s'han d'executar tenint en compte els interessos dels nens. - Verbalitzar el rol que assumeix el nen i descriure el que està fent contestant a les preguntes o fent-ne , o bé donat ordres sobre que cal fer, cal que l'adult l'ajudi completant o bé afegint elements de caràcter lingüístic. - Jugar a canviar de paper o jocs els diferents companys i ser capaç de seguir el joc
☐ Explicar el que ha viscut durant el joc.	- És convenient preparar prèviament el guió de les preguntes i al finalitzar el joc, preguntar als alumnes sobre l'experiència que acaben de viure. - Estirar el tema utilitzant preguntes genèriques i obertes. - Reduir la densitat de les intervencions del adult i/o companys per tal de donar oportunitats el nen.

OBJECTIUS DIDÀCTICS	ESTRATÈGIES
☐ Planificar i anticipar el joc que desenvoluparà amb els companys	<i>Ajudar al nen/a a verbalitzar la planificació del joc que realitzarà posteriorment: Anticipar l'activitat que farà.</i> - Fer ampliacions, allargant el discurs partint dels models del companys.

SITUACIÓ EDUCATIVA- DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS:- EL CONTE

En general s'empra com un recurs per desenvolupar les competències lingüístiques en situació de grup-classe però també es força adient treballar en petit grup, amb els alumnes d'aquest bloc i amb la professora de suport, dins o fora de l'aula. Permet ser treballat de formes molt variades per adaptar-se a la diversitat del grup d'alumnes: presentant els personatges prèviament, dramatitzant, anticipant,...

Es un recurs que pot estimular la participació d'aquests alumnes ja sigui a través d'intervencions individuals o formant part d'un grup de treball cooperatiu: escenificació d'algunes seqüències, diàlegs, cançons, tot imitant gesticulacions, frases repetides,...

Es una situació que molt sovint, es realitza en rotllana, la qual cosa afavoreix la participació. Es adient que l'alumne amb dificultats es posi a prop de l'adult perquè es pugui sentir més acollit. Podem utilitzar suports visuals, suports gestuals, una paraula amb entonació,... per potenciar l'atenció i ajudar-lo a mantenir-la durant espais de temps cada cop més llargs.

Hi ha unes frases fetes, concretes i variades que l'adult utilitza a l'inici i acabament del conte que poden ser models per quan el nen/a expliqui ell el conte: "hi havia una vegada", "En un país molt llunyà", " Vet aquí que,..." Vet aquí un gos, vet aquí un gat,..." "Conte contat ja s'ha acabat".

Els objectius didàctics que es proposen estan relacionats amb: situacions de diàleg, la resposta a preguntes, millora de la fonètica (imitació d'onomatopeies), memorització (repetició de cançons),...

OBJECTIUS DIDÀCTICS	ESTRATÈGIES
☐ Interessar-se i mantenir l'atenció durant el relat del conte.	- Situar al nen en el lloc adient per afavorir l'atenció (si cal, anar-lo a buscar, seure'l al lloc que ens interessi,...) - Tenir en compte l'ús dels suports visuals (làmines grans, titelles, personatges, música,..) així com utilitzar una bona entonació, una dicció molt acurada, frases curtes, gestualització i titelles.
☐ Contestar adequadament ja sigui de forma verbal o gestual a les preguntes que li fa l'adult sobre el conte.	- Fer participar a l'alumne per tal d'assegurar-nos que està situat en el context del conte. - Fer preguntes d'elecció i obertes un cop acabat el conte per ajudar a la comprensió. - Utilitzar els encadenaments com ajut per a recordar seqüències dins del conte i que ens ajuden a la comprensió.
☐ Identificar i Imitar onomatopeies, sons.. que sorgeixin del relat.	- Utilitzar els suports visuals (titelles de pal,..) i intentar fer la dramatització d'un conte en el qual hi surtin moltes onomatopeies - Utilitzar el cassette per a treballar la discriminació auditiva dels sorolls i veus d'animals. Alhora que afavorim l'actitud d'escolta i millorem l'atenció.
☐ Memoritzar i repetir les cançons, rodolins, frases fetes de l'inici/final i cantarelles que es repeteixen al llarg del conte.	- Aturar l'explicació i proposar la repetició i memorització de la cantarella en els moments adients de l'explicació del conte. - Recitar el text de la cançó - Convidar als nens a repetir-la frase per frase més d'una vegada per tal d'ajudar al nen a interioritzar les estructures. - Valorar la seva participació i tenir cura dels intents de repetició que faci el nen amb dificultats. - Emprar una frase feta per posar en evidència que s'acaba el conte.

OBJECTIUS DIDÀCTICS	ESTRATÈGIES
☐ Participar amb el gest i/o verbalment en el relat del conte de forma espontània o als requeriments de l'adult.	- Tenir en compte que el mestre adequi l'extensió i complexitat el seu llenguatge al del nen, per ajudar-lo a participar. - Fer més sobreinterpretacions. - Fer les repeticions de la cantarella que siguin necessàries per assegurar l'aprenentatge.
☐ Ser capaç de fer una senzilla enumeració o descripció del que veu en una imatge, utilitzant estructures sintàctiques senzilles.	- Utilitzar el suport visual del conte, ensenyar-lo i fer una espera estructurada per provocar que sigui el nen que iniciï la lectura d'imatges. - Donar models verbals adequats. - Utilitzar el model més fàcil, la denominació simple, en els moments inicials i després anar afegint informació, per tal que l'estructura sigui més rica.

SITUACIÓ EDUCATIVA: DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS. CANÇONS

Aquest moment educatiu constitueix una activitat de grup que requereix una actitud de col·laboració i de treball fet en comú i molt adequat per treballar la interacció entre companys. Les cançons són estructures repetitives i senzilles que ajuden a interioritzar estructures bàsiques del llenguatge i aspectes lèxics.

La cançó fa possible el desenvolupament de capacitats bàsiques com, l'atenció, audició, memòria, enriquiment lèxic i coneixements de costums i tradicions.

Sempre que sigui possible una cançó servirà de punt de partida d'una activitat o per enllaçar en un altra activitat, també serà una situació de gaudir del plaer de cantar en grup.

OBJECTIUS DIDÀCTICS	ESTRATÈGIES
☐ Atendre i mantenir l'escolta de la cançó	- Ajudar al nen a mantenir l'atenció sostinguda mentre es canta una cançó. - Informar que han de cantar i utilitzar recursos gestuals per tal de requerir l'escolta i l'atenció. - Situar el nen en el lloc que ajudi afavorir l'atenció
☐ Imitar els gestos i moviments corporals que acompanyen a la cançó	- Ajudar-se de gestos i moviments corporals que ajudin a interioritzar les estructures bàsiques de llenguatge. - Requerir el nen per a que faci la imitació dels gestos i moviments de la cançó. - Afavorir la participació i valoració positiva
☐ Memoritzar i imitar el text de la cançó	- Ajudar a aprendre les estructures de la cançó mitjançant la repetició successiva de petits fragments. - Valorar la seva participació amb reforç positiu i tenir cura dels intents de repetició. - Recolzar-nos en suports visuals (titelles, dibuixos, contes etc)
☐ Cantar la lletra i/o tornada de la cançó	- Fer preguntes de dues opcions per tal d'assegurar la participació dels nens - Iniciar la cançó i esperar que l'alumne segueixi deixant la frase inacabada. - Repetir els fragments més importants o la tornada

OBJECTIUS DIDÀCTICS	ESTRATÈGIES
☐ Comprendre el significat de la cançó	- Afavorir la comprensió mitjançant preguntes obertes sobre aspectes relacionats amb la cançó. - Iniciar una expansió mitjançant les preguntes que fa i/o a partir de respostes del nen
☐ Saber emprà adequadament en cada situació educativa la cançó que han après	- Preguntar als nens, en cada situació educativa (rutina , activitat d'aprenentatge , festes etc.). quina cançó cal cantar. - Contextualitzar les cançons en les diferents situacions de la vida de l'aula. - Emprar la cançó per ajudar el nen a reconèixer la tasca que han de desenvolupar (regulant l'acció del nen)
☐ Gaudir del fet de cantar com un treball fet en comú	- Vetllar per la participació dels nen i fer esment al fet de passar-s'ho bé canten cançons. - Valorar positivament la participació del nen

MATERIALS QUE PODEN SER ÚTILS:

- Veure bibliografia del llibre “ [L'Ús de Llenguatge a l'Escola](#) “.
- Tió, J. (2006). [Jocs de consciència fonològica](#) “. Edicions Àlber.
- Gràcia, M., & Sánchez-Cano, M. (2022). [Competencia comunicativa oral: su desarrollo en la escuela inclusiva: evaluación e intervención](#). Editorial Giunti Psychometrics.
- Gràcia, M. (Ed.). (2015). [Valoración de la enseñanza de la lengua oral: Escala EVALOE](#). Editorial Graó.
- Sánchez-Cano, M., & del Rio, M. J. (1999). [La gestió de la conversa a l'aula de suport](#). *Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat*, 38-49.